

УДК 617-001(09)

Ортопедо-травматологічній службі Рівненської області та ортопедо-травматологічному відділенню Обласної клінічної лікарні – 50 років

THE 50TH ANNIVERSARY OF ORTHOPEDIC-TRAUMATOLOGICAL SERVICE OF RIVNE REGION AND ORTHOPEDIC-TRAUMATOLOGICAL DEPARTMENT OF REGIONAL CLINICAL HOSPITAL

Формування української школи ортопедів-травматологів припадає на початок ХХ ст. Вже відсвяткував свій 100-річний ювілей Харківський інститут патології хребта та суглобів ім. проф. М.І. Ситенка АМН України, 90-річний ювілей – Київський інститут травматології та ортопедії АМН України.

9 липня 2009 року виповнюється 50 років ортопедо-травматологічній службі Рівненської області та 50 років ортопедо-травматологічному відділенню Обласної клінічної лікарні.

Шлях, пройдений службою та відділенням за 50 років, був нелегким та тернистим, але плідним у плані його структурної реорганізації, клінічної та організаційно-методичної роботи. Свою життєву діяльність відділення і служба розпочали з 10 травматологічних ліжок на базі тодішньої обласної лікарні. У 70-х роках число ліжок у відділенні зросло до 50, в області – до 360. Незважаючи на те, що у відділенні лікувались хворі різного профілю та віку, воно мало офіційну назву “Травматологічне”. Статус відділення був змінений 13 липня 1999 року наказом по обласній клінічній лікарні № 234-од “Про надання статусу ортопедо-травматологічного відділення обласному відділенню травматології”. Відстань, яку пройдено від 10-ліжкового відділення до одного з найактивніших підрозділів хірургічної служби області, до найбільшого підрозділу обласної клінічної лікарні в галузі ортопедії та травматології, була можливою завдяки професійній цілеспрямованій роботі організаторів охорони здоров’я та практичних лікарів ортопедів-травматологів.

Першим керівником травматологічного відділення був призначений канд. мед. наук В.Х. Астраханов. Він очолював травматологічне відділення і службу області протягом 17,5 років. З 1971 до 1976 року очолює травматологічне відділення М.О. Ільїна, з 1985 року – досвідчений лікар ортопед-травматолог вищої категорії Борис Семенович Денисюк.

Керівні кадри обласної, міської та районної ланок – гордість нашої служби. Більше 20 років очолюють службу: Б.С. Денисюк, І.С. Чеверда, Р.Г. Білоус, М.А. Головенко, О.В. Ясен, Я.А. Кулик, В.П. Слободенюк, В.С. Прокопець, В.В. Мандина, В.К. Ле-

вицький, Р.П. Туткалюк, П.Г. Сікідін, Б.Ю. Феняк, О.М. Каспришен.

Ортопедо-травматологічне відділення РОКЛ. Відділення є основним клінічним і організаційно-методичним центром ортопедо-травматологічної служби області.

Лікарський колектив – це справжні професіонали, п’ятеро із них ортопеди-травматологи вищої категорії, невтомні хірурги, безвідмовні в наданні допомоги в будь-яку хвилину дня і ночі в стаціонарі або на виїзді, вихованці рівненської школи: Ю.М. Малевич, Ю.М. Каштан, Ю.І. Циплінський, В.П. Златів, канд. мед. наук В.М. Касянчук. У 2004-2008 роках відділення поповнюють молоді лікарі: Ю.С. Садовий, С.П. Бондар, С.В. Гончаров, Н.І. Столярський, М.М. Новак. У поліклінічному підрозділі ведуть консультативний прийом лікарі вищої категорії – М.Т. Ткачук, А.Б. Радзіховський. Сестринський колектив з 1978 року очолює старша медична сестра відділення С.П. Безтелесна, операційним блоком та колективом операційних сестер керує Р.А. Сойко, молодшим сестринським персоналом опікується Н.М. Максимова.

Спеціалізована (третинна) медична допомога у відділенні надається хворим з усіма видами пошкоджень опорно-рухового апарату, в тому числі: політравмою, наслідками травм органів опори та руху, з травмою та захворюваннями хребта, таза, суглобів, з порушеними процесами репаративної регенерації, з уродженими та набутими вадами опорно-рухового апарату, доброякісними та злоякісними пухлинами кісток, післятравматичним гематогенним остеомієлітом, артритидами та ін.

За час роботи у відділенні лікарі освоїли та запровадили в практику цілий ряд сучасних методик лікування травм і захворювань опорно-рухового апарату. Особливо варто відмітити позавогнищевий остеосинтез апаратами Ілізарова, стержневими апаратами, в тому числі АЗФ Костюка, всі види стабільно-функціонального остеосинтезу з використанням металоконструкцій АО, різні види кісткової пластики, хірургічну корекцію уроджених та набутих деформацій кінцівок і суглобів, пластичні операції при гострій та хронічній нестабільності колінного суг-

лоба, блокуючий інтрамедулярний остеосинтез переломів трубчастих кісток, всі види сухожильної пластики. Лікарі відділення освоїли методику ендопротезування кульшових та колінних суглобів. За 50 років в обласному ортопедо-травматологічному відділенні проліковано 36 780 хворих, виконано 23 262 операції та відновлена працездатність багатьох жителів Рівненщини.

В ортопедо-травматологічному відділенні РОКЛ проходять стажування на робочому місці лікарі-травматологи районної ланки, операційні медсестри, гіпсотехніки, відповідальні за рабіологічну допомогу. Відділення є базою з підготовки лікарів-інтернів. Щорічно практичну і теоретичну підготовку отримують 4-5 лікарів-інтернів для роботи в районах області.

На планових виїздах консультуються хворі, проводиться експертиза віддалених результатів лікування, впроваджуються оперативні методики, експертується медична документація, надається практична допомога із диспансеризації, проводиться відбір складних хворих для оперативного лікування в Обласній клінічній лікарні. Лікарі відділення здійснюють щорічно до 35-37 ургентних виїздів в райони області для надання невідкладної допомоги і виконання оперативних втручань на місці.

Сучасні методи діагностики та лікування завжди використовуються лікарями відділення в практичній діяльності. Щорічно впроваджується в практику лікування хворих 12-14 нових лікувальних методик, в тому числі із застосуванням нових лікарських препаратів. В плані діагностики використовується магнітно-резонансна томографія, комп'ютерна та ультразвукова діагностика, сонографія, електроміографія, ехоенцефалографія, денситометрія та ін.

На базі відділення захищена кандидатська дисертація з проблеми невільної кісткової пластики розщепленим кортикальним трансплантатом (В.Х. Астраханов), 42 наукові праці надруковані в професійних виданнях, із яких 14 – за період 2001-2007 років. Лікарі відділення оформили 97 раціоналізаторських пропозицій, в т.ч. з удосконалення оперативних методик. Деякі з них вони широко використовують у повсякденній хірургічній практиці. Щорічно на базі ортопедо-травматологічного відділення проводяться семінари, науково-практичні конференції та засідання Обласної асоціації ортопедів-травматологів.

Сьогодення ортопедо-травматологічної служби області. Період з 1985 року – це продовження кращих традицій, удосконалення того, що було зроблено, період наукових пошуків і налагодження контактів із провідними інститутами, клініками, кафедрами, час впровадження нових лікуваль-

но-діагностичних методик, роботи над новими наказами та директивними документами, реформування служби.

Основна мета реорганізації служби – зберегти кадри і науково обґрунтовано реорганізувати мережу, оскільки здоров'я жителів області – найбільша суспільна та індивідуальна цінність.

За проаналізований період (21 рік) в області збільшилась кількість штатних посад лікарів ортопедів-травматологів на 27,75, число фізичних осіб – на 22. Покращилась забезпеченість лікарями-травматологами з 0,63 до 0,91 на 10 тис. населення. Зросла кваліфікація лікарів із вищою та першою категоріями. В області працює 82,9 % атестованих лікарів (по Україні 74,89 %). На теренах області працює три кандидати медичних наук (Г.Г. Чехович, В.М. Касянчук, В.С. Шамик). П'ятеро лікарів закінчили клінічну ординатуру та заочну аспірантуру (Ю.М. Малевич, Ю.М. Каштан, І.С. Черверда, В.І. Волянн, І.А. Войтечук), звання заслуженого лікаря України присвоєно Б.Ю. Феняку (Острозька ЦРЛ). Депутатом Верховної Ради України першого скликання був О.В. Костюк, лікар-травматолог Дубровицької ЦРЛ.

Порівняно з 1986 роком на 14 штатних посад більше зареєстровано в поліклінічних підрозділах; відкрито 5 додаткових кабінетів, із них 2 – в районах і 3 – в обласному центрі; прийнято на 54 085 більше хворих; на 5,03 % покращився рівень відвідувань на 100 жителів; поліпшилась хірургічна робота в поліклінічних умовах на 44,34 %.

Реформування мережі – це робота з наказами, з нормативними актами: наукове обґрунтування, доповідні доказового характеру, які базуються на щорічному статистичному матеріалі служби та відділення.

Було скорочення, було об'єднання, але час вніс корективи. Відновлений статус травматологічних відділень Млинівської та Гоцанської ЦРЛ. З 10 до 25 ліжок зросло травматологічне відділення в МСЧ, 3 – м. Кузнецовська. Сьогодні в області 17 травматологічних відділень, із них 3 в обласному центрі, 1 – в м. Кузнецовську, 13 – в ЦРЛ із відповідною кількістю ліжок.

Структура функціонуючих в області ортопедо-травматологічних ліжок. Сьогодні в області функціонує 548 ліжок, із яких: травматологічних – 478 (в ЦРЛ – 373, РОКЛ – 25, ЦМЛ м. Рівне – 60); ортопедичних – 55 (РОКЛ – 25, ЦМЛ м. Рівне – 30); кістково-гнійної інфекції – 15 (РОКЛ). Забезпеченість ліжками на 10 000 населення – 4,75 (по Україні у 2007 році – 4,71). Стаціонарну допомогу отримують 14 118 хворих. Виконано 189 000 ліжко-днів.

Основні показники роботи стаціонарних ліжок області (2007 р.): середнє число днів роботи ліжка – 344,84 (по Україні – 344,74); середня тривалість перебування на ліжку – 13,38 (по Україні – 13,32); оборот ліжка – 25,76 (по Україні – 25,88); летальність – 0,127 (по Україні – 0,47).

Щодо хірургічної діяльності стаціонарів, то щорічно виконується 6899 операцій дорослим (разом з дітьми 7624). В тому числі на кістках і суглобах – 5361 (разом з дітьми 6036); кількість виконаних операцій на 10 тис. населення – 78,34 (по Україні – 59,66); післяопераційна летальність – 0,14 (по Україні – 0,70); в поліклінічних умовах виконано 9171 операцій, при операційній активності на 10 000 населення в області – 78,34 (по Україні 61,72); виконано 203 ампутації, із яких з цукровим діабетом та супутніми захворюваннями – 140. Число ампутацій на 10 000 населення 2,31 (в області), 2,78 (по Україні).

Приємно відмітити, що відповідно до аналізу стану діяльності травматолого-ортопедичної допомоги за 2007 рік щодо кількості виконаних операцій на кінцівках і суглобах на 10 000 населення область посідає 4 місце після Севастополя, Києва, Черкаської, Дніпропетровської областей.

Вагомий внесок у лікувальний процес травматологічних та ортопедичних хворих області внесли колективи: ортопедо-травматологічного відділення РОКЛ (завідувач відділення Б.С. Денисюк), центр артрології та відновного лікування м. Рівне (завідувач центру Г.Г. Чехович), відділення травматології ЦМЛ м. Рівне (завідувач відділення В.І. Нарсія), Дубнівської ЦРЛ (завідувач відділення М.Й. Павлів); травматологічні відділення центральних районних лікарень – Сарненської (завідувач відділення В.П. Слободянюк), Здолбунівської (завідувач відділення О.В. Ясен), Володимирецької (завідувач відділення М.А. Головенко), Рівненської (завідувач відділення О.М. Каспришен), Березнівської (завідувач відділення Р.Г. Білоус), Костопільської (завідувач відділення Я.А. Кулик), Острозької (завідувач відділення Б.Ю. Феняк) та ін.

Щодо сучасного діагностичного обстеження, то сьогодні хворим доступні денситометрія, магнітно-резонансна томографія (РОКЛ), УЗД, комп'ютерна томографія, сонографія, артроскопія.

Наукова робота ортопедів-травматологів області. У всі періоди існування служби зверталась особлива увага на наукову діяльність ортопедів-травматологів нашої області. В цьому плані найбільшу активність проявляли наші колеги з

РОКЛ та ЦМЛ м. Рівне. 53 наукові праці надруковані на сторінках журналів “Ортопедія, травматологія і протезування”, “Вісник ортопедії, травматології та протезування”, “Клінічна хірургія”, “Здоров'я”, “Біологічна терапія”, “Вісник морської медицини”, в матеріалах з'їздів ортопедів-травматологів України.

Асоціація ортопедів-травматологів області. Сьогодні в складі Обласної асоціації ортопедів-травматологів перебуває 96 членів. Головою асоціації обрано Б.С. Денисюка. Працює правління асоціації. Засідання плануються щорічно, розроблена тематика і закріплені доповідачі. Асоціація сприяє проведенню в області науково-практичних конференцій, які відбувалися в РОКЛ і ЦМЛ м. Рівне, а з 1990 року – на базі центральних районних лікарень.

З часу незалежності України майже 490 лікарів нашої області були учасниками з'їздів ортопедів-травматологів України, міжнародних науково-практичних конференцій, симпозіумів, семінарів, які відбувалися в Києві, Донецьку, Одесі, Харкові, Львові, Хмельницькому, Рівному, Тернополі, Ужгороді, Івано-Франківську, Полтаві.

Побажання на майбутнє від автора тексту.

Створення ортопедо-травматологічної служби в області, її розвиток були нелегким завданням, центр якого становив лікувально-профілактичний процес, збереження здоров'я та життя пацієнта. Боротьба за життя і здоров'я людини – це прояв професійної честі, відданості своєму покликанню, високої працездатності керівників служби, лікарів ортопедів-травматологів області на всіх рівнях.

Все, що було зроблено нами за 50 років щодо формування служби, її розвитку, укомплектування кадрами, збереження мережі, поліпшення матеріальної бази, нехай буде міцним фундаментом на шляху до 100-річного ювілею.

Бажаю щасливої долі нашій службі на наступні 50 років. Нехай буде вона ще міцнішою, згуртованішою, багатшою духовно, професійно, матеріально. Впевнених кроків, міцного здоров'я всім, ще більшої вираженості і професійної досконалості у праці, кращого матеріального забезпечення.

Тим, хто відмічатиме 100-річний ювілей, порада: перегорніть сторінки історії і добрим словом згадайте своїх попередників.

Б.С. Денисюк, головний позаштатний ортопед-травматолог області, завідувач ортопедо-травматологічного відділення Рівненської обласної клінічної лікарні